

njihav v okolici hiše Bilje št. 201. Tu pa so bili izkopi manj globoki, tako da nismo mogli ugotovili, ali te najdbe odražajo obstoj še ohranjenih antičnih struktur v podlagi.

Vse najdbe so bile skupaj z dokumentacijo oddane na ZVKD, OE Nova Gorica.

Tomaž Fabec

15

EŠD: 17

Naselje: Bitnje v Bohinju

Občina: Bohinj

Ime: Bitnje v Bohinju - cerkev Marije vnebovzete

Področje: A

Vrsta dela: 6

Ob arheološkem nadzoru nad izkopom pri sanaciji temeljev podružnične cerkve sv. Marije v Bitnjah v Bohinju je bil ugotovljen obstoj nekega starejšega zidu, zato so bila strojna dela ustavljena. Ob severnem zidu cerkve je nato manjša ekipa 13. in 14. 11. 2001 opravila ročni izkop. Najdeni in očiščeni so bili ostanki temeljev starejše cerkvene stavbe, na katerih temelji sedanja cerkev. Pomembno pri tem pa je, da starejši temelji niso vzporedni s sedanjimi, niti ne s temelji sedanjega prezbiterija (prvotna cerkve je bila orientirana nekoliko južneje). Način zidave starejših temeljev je gotski, tako da lahko zaključimo, da je sedanja cerkev v celoti zidana na novo in da je njena gotska predhodnica ohranjena le še v temeljih v zemlji.

S to prvo gotsko cerkveno stavbo lahko povežemo številne gotске kamnoseške člene – figuralne sklepnike –, ki so vzdani v severni in južni fasadi sedanje cerkve. Ti so v starejših virih zmotno omenjani tudi kot kamnoseški elementi, izvirajoči iz bližnjega Ajdovskega gradca.

Milan Sagadin

16

EŠD: 18

Naselje: Bizeljska vas

Občina: Brežice

Ime: Bizeljska vas – grad Bizeljsko

Naslov: Bizeljska vas 20

Področje: UA, R

Obdobje: 13.–17. stoletje

Vrsta dela: 4, 5, 6, 7, 8

Zaradi povsem dotrajane strehe nad vzhodnim traktom gradu Bizeljsko je prihajalo do zamakanja ometanega lesenega stropa s šablonsko poslikavo iz leta okoli 1860 v dvorani ob kapeli. Zaradi do-

trajanih žlot so bili še zlasti prizadeti leseni stropni tramiči ob stiku z dimnikom in pa v stiku med nižjo streho kapele in višjo vzhodnega trakta.

Ker je v tem času grad prešel v last Republike Slovenije, je dotedanji lastnik gradu, Občina Brežice, v soglasju z Upravo RS za kulturno dediščino kot upraviteljem nove državne lastnine izvedel javni razpis za izbiro izvajalca za zamenjavo streh nad vzhodnim traktom gradu in nad grajsko kapelo. Kot najugodnejši ponudnik je bilo izbrano Splošno gradbeno podjetje Posavje Sevnica, d. d., s podizvajalci. Dne 18. 1. 2000 je odgovorni konservator Tomaž Golob s pomočjo restavratorja Antona Miklavžina opravil pregled stanja ometane lesene stropne konstrukcije s šablonsko poslikavo. Strop je bil tudi ustrezno fotodokumentiran in odvzeti so bili vzorci za materialno dokumentacijo zavoda. Ugotovljeno je bilo, da je stropna konstrukcija najbolj prizadeta v severovzhodnem kotu dvorane. Tu je zaradi zamakanja že odpadel omet, leseni tramiči pa so v dobršni meri zgnili v ležiščih zidu. Opazna je bila tudi prisotnost lesne gobe. Zaradi konstantnega zamakanja se je stropna konstrukcija povescila, kar je povzročilo pokanje poslikanega ometa. Prisotne so bile le večje razpoke, ni pa bilo videti manjših, kar pomeni, da je bila trdnost ometa zadovoljiva. Večje razpoke so bile tudi na zidovih dvorane. Stropni omet je bil zlasti v območju poškodb slabo sprjet s podlago iz trstike. Omet je apnen in dvoslojen: debelina grobega ometa je 2–3,5 cm, zaključnega zaribanega pa od 0,3–0,5 cm. Na tako pripravljeno podlago je bila nato s pomočjo šablon nanesena barva. Ker ta ni penetrirala v podlago, se je zelo rada brisala, cinober rdeča pa je črno oksidirala.

V marcu 2000 sta prej omenjena delavca Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto s Paraloidom B 72 utrdila barvno poslikavo, zaščitila vse razpoke v stropnem ometu in vstavila injektirne cevke. Izvajalec je nato previdno podprl povešeni strop in odstranil protipožarno peščeno nasutje s tankim apnenim estrihom na leseni stropni konstrukciji. Šele po odstranitvi nasutja se je lahko ugotovilo dejansko stanje lesene stropne konstrukcije. Ta je sestavljena iz nezmogničenih smrekovih tramičev razpona okoli 10 m. Glede na ohranjene grčce smo ugotovili, da so tramiči zaradi konstantnega zamakanja v preteklosti izgubili na najbolj prizadetih mestih približno 20 odstotkov lesne mase, da pa je še nadaljnjih 20 odstotkov obstoječe mase povsem preperelo. Prav tako smo na več mestih ugotovili prisotnost lesne gobe. Ker je bilo v projektu nove strešne konstrukcije, ki ga je izdelalo podjetje GEMIS, d. o. o., iz Brežic junija 1999 (št. projekta G-5/99), predvideno